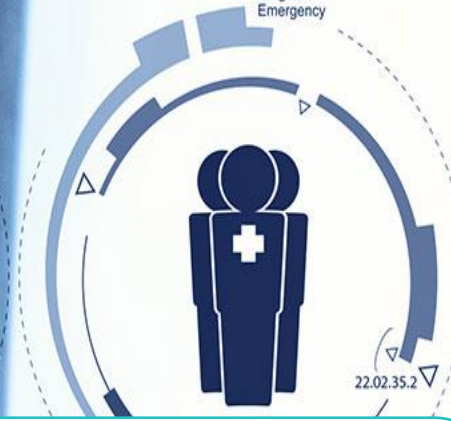

Health Care
Doctor
Hospital
Pharmacist
Nurse
Dentist
First Aid
Surgeon
Emergency

TIBBİ TERMİNOLOJİ

Terminolojiye Giriş

Emergency

Öğr. Gör. Şeyda ÇAVMAK
seydacavmak@cag.edu.tr

Dersin Amacı:

- ✓ Tıbbi terminolojinin tanımını yapabilmek, tarihçesi hakkında fikir edinmek,
- ✓ Terimlerin okunuş mekanizmalarını açıklayabilmek,
- ✓ Tıp terminolojisine ait ek, ön ek ve son ek kavramlarını tanımak

Anahtar Kavramlar:

- Terim
- Terminoloji
- Latince
- Ön ek – Son ek
- Terim Okunuşu
- Kısaltmalar

TERİM

1

Müzikte 'sol anahtarı, adagio, bariton, oktav'

2

Futbolda 'ofsayt, aut, korner, penaltı'

3

Hukukta 'müstafi, hakikiye, rücu, mülga'

4

Mühendislikte 'apron, angle, brazing, clamp'

Tıbbi Terminoloji

- Tıp terim bilimidir.
- Günümüzde tıbbi terminoloji, tüm sağlık sektörü çalışanlarının ve paydaşlarının ortak dilidir.
- Hastalıkların uluslararası sınıflandırılmasında da tıbbi terminoloji kullanılır.
- **TERİM:**
  - ✓ Uzunca bir süre için kullanımı olan
  - ✓ Özel bir alan için kullanılan
  - ✓ Farklı bilim dalları içerisinde yer edinmiş sözcükleri ifade eder.

Terim Kavramı

- ✓ Bilim, sanat, meslek ve işkolu gibi özel alanlarda belirli bir anlama ve kavrama sahip olan sözcüklere “terim” denir.
- ✓ Bu terimler ulusal ya da uluslar arası düzeyde; bilim, sanat, meslek ve işkolu çalışanları tarafından kullanılırlar.
- ✓ Zaman içinde bilim ve teknolojideki değişimlere paralel olarak terim sayısı da artmaktadır.
- ✓ Terimleşen sözcük, tek anlamlıdır; anlamları kişiden kişiye değişmez.
- ✓ Terim ile karşıladığı kavramın sınırları çizilmiştir.
- ✓ Terimlerle uğraşan bilim dalına Terminoloji bilim dalı denir.

Terminoloji Kavramı

- Terimleri inceleyen bilim dalıdır.
- Terminoloji kelimesi Grek kökenlidir.
  - **Terminus + Logos (LOJİ)**
    - **Terim + Bilim**
- Tıbbi terimler, Antik Yunan bilim ve fikir adamlarının uğraşları dolayısıyla, Grekçe ve Latince kökenlidirler.
- Hippokrat, Aristo ve Vessalius'un etkileri büyüktür.
- Günümüzde İngilizce kelimeler de sıklıkla kullanılmaktadır.

Tıbbi Terminoloji

- Tıp terimlerini kendisine konu alan bilim dalıdır.
- ▣ Sağlık ile ilgili, tanı, teşhis, tedavi, vücut sistemleri ve yapılarına ait terimlerin bütünüdür.
- ▣ Sağlık ile ilgili tüm taraflar için dil birliği sağlar.
- ▣ Bilimsel ilerleme için gereken ortak zemini sağlar.
- ▣ Konuların daha anlaşılabilir olmasına katkı sunar.
- ▣ Farklı kültürlere ve dillere sahip araştırmacıların birlikte çalışmalarını mümkün kılar.

Tıbbi Terminoloji

- Tıbbi Terminoloji;
- insan anatomisi ve fizyolojisini (organları,sistemleri ve işlevlerini),
- vücut bölgelerini,
- hastalıkları,
- klinik uygulamalar ile birlikte tanısal görüntüleme ve laboratuvar testlerini,
- ameliyatları ve tanıları açıklayan terimlerden oluşur.

Tıbbi Terminoloji Tarihçesi

- Tıp terimleri günümüze gelene kadar bir çok aşamadan geçmiş ve yavaş yavaş şekillenmiştir.
- İlk ortaya çıkışı Eski Mısır dilleri ile olmuştur.
- Roma İmparatorluğu'nun gelişimi ile birlikte tüm terimler, Latince 'ye dönüştürülmüştür.
- Günümüzde kullanılan bir çok terim Hippocrates zamanından kalmıştır.
- Ülkemizde tıp eğitimi 31 yıl Fransızca olarak yapılmıştır.
- Harf devriminden sonra Latin alfabesi esas alınmıştır.
- Günümüzde bilim dilinin ağırlıklı olarak İngilizce olması nedeni ile tıbbi terimler içerisinde İngilizce kullanımlar dikkat çekmektedir.

Tıbbi Terminoloji Tarihçesi

- Latince 25 harften oluşan bir alfabe iken Türkçe 'de 29 harf bulunmakta ve Türkçe' deki bazı harflerin Latince de karşılığı bulunmamaktadır.
- Latince' deki sesli harfler: 6 tane olup bunlar “a,e,i,o,u,y” dir. Bunlardan “y” harfi dilimizden farklı özellik göstererek sesli harfler içinde anılmaktadır.
- Daha çok i sesine yakın bir şekilde telaffuz edilmektedir.

Neden LATİNCE?

- Batı uygarlığının gelişmesi sırasında hakim dil önce Yunancaydı, sonradan Roma İmparatorluğu'nun dünya üzerinde egemen olması Latinceyi ön plana çıkardı.
- Bilimsel terimler bu yıllarda Latince olarak belirlendi ve bu gelenek günümüze dek geldi.
- Latince bazı kelimeler 2000 yıldan daha eskidir.
- Latince tarih boyunca eğitimin ve eğitilmiş kişilerin dili olmuştur.
- Latince Avrupa dillerinin çoğunun kökenidir.
- “Ölü dil” olduğu için değişme olasılığı yoktur.
- Bilim terminolojisinde önemli bir yer tutan latince'yi öğrenmek, bilimsel çalışmaların ilk şartıdır.

Latince'deki Bazı Harflerin Türkçe Karşılığı

Harf Harfin adı

- α : Alfa
- B : Beta
- ϵ : Epsilon
- μ : Mikro
- χ : Kapa
- δ : Delta
- Θ : Teta
- σ : Sigma
- Λ : Lambda
- Υ : Gama

- Kimyada, farmakolojide, eczacılıkta biyokimyada kullanılmaktadır
- ÖRN: Υ -amino bütirik asit (GABA);
- α -adrenerjik;
- β -adrenerjik reseptörler
- Aynı zamanda tıp dilinde de karşımıza çıkmaktadır.

Bazı Temel Kavramlar

- **Anamnez alma:** hastanın yakınmasını tespit etme çabası
- **Semptom:** belirti/bulgu
- **Diagnose:** teşhis koymak
- **Etyoloji:** nedensellik, bir hastalığın ardında yer alan sebep
- **Prognoz:** hastalıkların seyri hakkında tahminde bulunma, iyileşme olasılığını araştırma
- **Epikriz:** hastanın çıkış özeti (yakınması, seyri, tedavisi, yapılan işlemler vb. bilgileri içerir).

Bazı Temel Kavramlar

- **Cerrahi:** operasyon, kesi, alma.
- **Poliklinik:** ayakta tedavinin(sağaltım) yapıldığı birimler
- **Klinik:** yatarak tedavinin yapıldığı birimler (servisler)
- **Yoğun bakım:** sürekli gözetim altında tutma, her an tıbbi bakım sunulabilecek ve müdahale edilebilecek yataklı birimler

Dinlediđiniz İçin TeŖekkürler..

- **Gelecek hafta konusu:**
- Tıbbi Terimlerin YazılıŖ ve OkunuŖ Kuralları